

СТАНОВИЩЕ

за дисертационния труд на **Гергана Юлиянова Димитрова**,
редовен докторант към катедра „История и теория на културата”, Философски
факултет на СУ „Св. Климент Охридски”,

на тема

**„Изследване на потенциала на Софийския университет за създаване на
Център за научен театър”**

за присъждане на образователна и научна степен „доктор”

по професионално направление 3.1. Социология, антропология и науки за
културата, докторска програма "Културология" (Културни връзки между науката
и изкуствата. Научният театър като пресечна точка на наука, изкуство и
образование)

от доц. д-р Ивайло Димитров, ИФС-БАН

Представеният за защита дисертационен труд обхваща в основната си част 214 стр., като обемът му нараства почти двойно с добавянето на 14-те приложения и солидната библиография на четири езика (на български и руски, но предимно на английски и немски), съставена от печатни, електронни и онлайн източници. Дисертацията е балансирано организирана във въведение, пет глави, заключение, приложения и библиография. Авторефератът представя коректно структурата, съдържанието и приносните моменти на изследването. Гергана Димитрова има три публикации, от които две са по темата на дисертацията – в сп. *Проблеми на изкуството* (реферирано в ERIN PLUS) и в сп. *Пирон*, – докато третата (в тематичен сборник) е по научната специалност. Дисертантът отговаря на минималните изисквания на СУ и ЗРАСПБ за придобиване на о.н.с. „доктор”.

Не установявам плагиатство, нямам съвместни публикации и дейности с дисертанта, които биха ме поставили в конфликт на интереси. Нямам забележки по съпътстващите документи и провеждането на предвидената от закона процедура по защитата.

Дисертационният труд е първият, с който се запознавам като оценител по конкурсни процедури, в който теоретическото начало носи шлейфа на практическото. Това се определя на първо място от основния изследователски въпрос на работата: има ли Софийският университет потенциал да създаде устойчива инициатива в областта на научния театър под формата на оперативен Център? Изключително детайлизиранят отрицателен отговор на поставения въпрос вероятно е един от най-значителните практически приноси на дисертацията с оглед развитието на тази специфична форма на т.нар. SciArt поне на местна почва. Казано накратко, в лоното на родната *alma mater* има място само за една *alma alter*. Повод за умерен оптимизъм обаче дават резултатите от изследването на Димитрова с оглед на по-широкия – и подчинен на първия – въпрос относно потенциала на България да развие устойчивост в тази интердисциплинарна и предимно артистична практика, в която си дават среща наука и изкуство, научна комуникация и образование, социално-образователна политика за частна употреба и частна инициатива в обществена полза. Затова ще избързам убедено да препоръчам на дисертанта – от висотата на успешната му реализация като театрален режисьор, а към днешна дата и като обещаващ изследовател, – да публикува на базата на дисертационния труд наръчник за създаване на устойчив *sciart* център, специализиран до виртуозност в т.нар. „висш пилотаж“ на научния театър, в който казусът СУ да се явява детайлно изследван и разрешен частен случай на добри и не толкова добри (квази)театрални и (квази)академични практики и постановки при (не)изпълнението на третата мисия на *Alma mater*.

Солидно основание за такава препоръка ми дават деветте групи ориентирани към практиката теоретични и методологически приноси на дисертацията, които намирам за коректно формулирани и за напълно реални. Поради ограниченията на жанра „становище“ ще акцентирам само на някои от приносите. На първо място, в първата (теоретична) глава се анализират критично съществуващите определения за научен театър, за да се изведе оригинална, обобщаваща дефиниция, която обхваща целия спектър – или „ветрило“ – от форми на перформативното изкуство, ориентирани към научна тематика и проблематика – от класическия драматичен театър в най-широкия му смисъл, до съвременния танц, инсталация, перформънс-лекция, стенд-ъп и др.

На второ място, особено важен методологически принос е описанието в същата глава на конкретните стъпки за създаване на научно-театрални продукции. Струва ми се, че тази методология би могла да бъде още по-детайлно разработена и свързана с примерите от европейската и родна практика, описани по-късно в работата, преди всичко с оглед възможното преформатиране на дисертацията като практическо ръководство за институционални и частни бъдещи инициативи в изследваната област.

На последно място, но не и по-значение, а тъкмо напротив, искам да подчертая приноса на дисертационния труд на Гергана Димитрова към развитието на културния мениджмънт в областта на комуникацията на науката, който се състои в прецизно и многопластово изградения модел за Център за научен театър в България. В практически план според мен това е водещото постижение на дисертацията, което обединява всички останали изтъкнати приноси – от разработената методология за измерване на въздействието на научния театър върху публиките, през подробното описание и анализ на успешни центрове за научен театър в Европа и на относително устойчиви инициативи в областта на комуникацията на науката и в частност на научния театър у нас, и се стигне до общия ѝ принос към театрознанието и театралния мениджмънт.

Струва ми се, че особено с оглед публикуването на дисертацията, едно стегнато въведение в историята, теорията и практиката на научната комуникация би могло да е адекватно допълнение към работата. На мястото на дисертанта, вместо с иначе задължителното набелязване на бъдещите стъпки в развитието му като перспективен изследовател, бих завършил с акцентирания малко по-рано в заключението (с. 213) извод от извършената работа, който гласи: „научният театър е много ефективно средство за стимулиране на мисленето, провокиране на интереса и утвърждаване на стойността на научната истина срещу псевдонаучните твърдения. Българското общество и младите хора в страната имат крайна необходимост от това според последните изследвания на Евробарометър за отношението на българите към научното знание“.

Заключение: Изтъкнатите високи достойнства и реални приноси на дисертационния труд „Изследване на потенциала на Софийския университет за

създаване на Център за научен театър” ми дават достатъчно основания да гласувам убедено и положително за присъждането на образователната и научна степен „доктор” по професионално направление 3.1. Социология, антропология и науки за културата, докторска програма "Културология" (Културни връзки между науката и изкуствата. Научният театър като пресечна точка на наука, изкуство и образование) на **Гергана Юлиянова Димитрова**.

София, 04.09.2024 г.

.....
(доц. д-р Ивайло Димитров)